

Voor u gekozen

De garnalenvisser te paard: een uitstervende soort.

Roxane Vandenberghé

Op de foto's zien we enkele Oostduinkerkse paardenvissers of *paardenkarters* op het strand aan het werk in de jaren '30 van de vorige eeuw. Paardenvisserij is een soort van visserij op garnalen, die met behulp van een paard en een sleepnet, de paardenkor, op het strand wordt beoefend. Die paardenkor, of *(paarden)karte*, wordt door het paard achter zich aan in het water gesleept en kan door de visser vanop de rug van het paard geopend en gesloten worden d.m.v. een touw, de *trekpees* of *vierpees*. Het net heeft een trechtervorm en is met behulp van van allerlei touwen en systemen met het tuig van het paard verbonden. De netmond van de *karte* is onderaan vastgemaakt aan een eikenhouten plank van zo'n 15 cm breed en 4 m lang, de *schee(stok)*, die aan een kant schuin is afgezaagd en die over de zeebodem schraapt. In het midden van de *schee* is een gat waarin een korte verticale stok staat, de *kartesteelde* of *-stok*, die het net in de hoogte openhoudt. De kartestok is van boven vastgemaakt aan de *trekpees*, die de visser op het paard in zijn handen houdt en die hij kan aanhalen of vieren tijdens het vissen of *karten*. De *karter* zit op een speciaal houten zadel op het paard, dat door zijn vorm ook wel de *preekstoel* wordt genoemd, en het paard zelf is met bijzondere aandacht opgetuigd, om de kor gemakkelijk te kunnen voort slepen. Heel wat van die onderdelen zijn duidelijk op de foto's te zien.

KBOV FOTOARCHIEF (Verzameling Trefois, VAKGR, Vergelijk, Cultuurwet, R.U.G.)

Er wordt ongeveer gedurende twee uur na elkaar bij laagwater gevist, waarbij er verschillende sleepen na elkaar worden uitgevoerd, in de richting van de zee. De *kartestok* ligt aanvankelijk nog plat en de netmond is gesloten. Het paard loopt dan ongeveer tot aan de borst in het water en als de visser vindt dat hij voldoende diep is gereden, haalt hij de *trekpees* aan, waardoor de *kartestok* rechtop komt te staan en de netmond opengaat. Dan pas begint de sleep en wordt er echt gevist. Na enige tijd keert het paard terug tot in ondiep water; de *karter* viert de *trekpees*, waardoor de *kartesteelde* omvalt en de netmond wordt gesloten. Daarna wordt het uiteinde van de kor, de *kuil* genoemd, opengemaakt en leeggehaald of *geroofd*. De vangst wordt meestal onmiddellijk op het strand gezeefd of *gezicht* om het afval eruit te halen, en in een speciale *paardenkorf* naar huis meegenomen.

Paardenvisserij werd in de laatste 100 jaar aan de Vlaamse kust enkel nog beoefend aan de Westkust, en meer bepaald in Koksijde-Oostduinkerke. Een van de belangrijkste redenen hiervoor is dat het strand daar ideaal voor geschikt is: breed en zonder golfbrekers of andere hindernissen, en dus gemakkelijk met het paard te betreden. Vroeger was de paardenvisserij in die streek een bloeiende en rendabele nevenactiviteit voor de 'duinboertjes' en oude of werkloze zeevissers; sinds de jaren 1940 is het aantal paardenvissers echter gestaag afgenomen. Tegenwoordig blijven er nog maar enkele meer over en heeft het bedrijf een louter folkloristisch karakter.